

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

44 Vites ingluviem, convivia, sive tabernas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

quid minatur, cum dolore fiat, de scripturis comminando vindictam futuram, ne nos ipsi in nostra potestate; sed Deus in nostro sermone timeatur. Ita prius movebuntur spiritalibus, aut spiritalibus proximis; quorum auctoritate, & lenissimis quidem, sed instantissimis admonitionibus cetera multitudo frangatur.

C. II. Nulli clericorum aut continentium licet tabernam intrare. Item ex concilio Laodicensi, c. 24.

Non oportet clericos servientes in presbyteris, que ad diaconos, & deinceps ordinis ecclesiastici omnes usque ad ministros, aut lectores, aut exorcistas, aut ostiarios, aut psalmistas, aut etiam eos, qui in proposito continentia sunt, tabernam 2 intrare.

1 Clericos servientes] Græcè est, ἱερωδοῦς, quod Dionysius verit, sacro ministerio deditos: quam versionem concilium Aquisgranense, Burchardus, & Ivo attulerunt. 2 Tabernam] Sequitur in impressis, nisi causa necessitatis: que sunt expostio, quia neg. in pierisq. manuscriptoris, neg. in Burchardo, & Ivone, neque in ipso concilio Laodicensi, aut Aquisgranensi (ubi c. 60. hoc idem reperitur) legitur: videntur tamen accepta ex can. Apost. 5. 4.

C. III. Deponatur clericus, qui tabernam, aut ergasterium habere solent.

Item ex sexta synodo, cap. 9.

Nulli clerico licet tabernam, 1 aut ergasterium habere. Si enim huiusmodi tabernam ingredi prohibetur, quanto magis aliis ministrare in ea? Si quis verò tale quid fecerit, aut cesserit, aut deponatur.

1 Tabernam, aut ergasterium] Græcè est: κεντρίδιον: ἱεροστέριον, id est, cauponariam tabernam.

C. IIII. Nisi necessitate compulsi clerici tabernam non ingrediantur.

Item ex concilio Cathagin. 3. c. 27.

Clerici b. edendi vel bibendi causa, tabernam non ingrediantur, nisi peregrinationis necessitate compulsi.

C. V. Corripendus est episcopus, qui convivio occupatur.

Item Gregorius Natali episcopo, lib. 2. reg. in di. 10. epist. 14.

Multis ab urbe na venientibus, frater charissime, iudici, pastoralis cura derelicta, solis te convivio occupatum: quæ audita non crederem, si hæc actionum tuarum experientis approbarem. Nam quia nequam lectioni studeas, nequaquam exhortationi invigiles, sed ipsum quoque usum ecclesiastici ordinis ignores; hoc est in testimonium, quod eis, sub quibus es positus, servare reverentiam nescis.

C. VI. De eodem.

Idem ad eundem lib. 2. epist. 37.

Convivia, quæ ex intentione impendendæ charitatis fiunt, rectè vestra fraternitas e in suis epistolis iudat. Sed tamen sciendum est, quia tunc ex charitate veraciter prodeunt, cum in eis nulla absentium vitia mordetur, nullus ex irrisione reprehenditur, nec in eis inanes secularium negotiorum fabulæ, sed verba factæ lectionis audiuntur: cum non plus, quam necesse est, servitur corpori, sed sola ejus infirmitas reficitur, ut ad usum exercendæ virtutis habeatur. Hæc itaque si vos in vestris convivis agitis, abinentium, d fateor, magistri estis.

C. VII. PALEA.

(Item ex concilio Nannetensi.)

a Conc. Aquisgran. cap. 6. Burch. l. 2. c. 131. Ivo part. 6. cap. 205. b Aquisgran. conc. 90. Burch. l. 2. cap. 130. Ivo p. 6. cap. 204. c al. sanctissim. d al. abstinentia.

Nillus a presbyterorum, quando ad anniversarium diem, trigessimum, aut septimum, vel tertium alicuius defuncti, aut quacunq. vocatione ad collectam presbyteri convenit, seinebriare ullatenus præsumat, nec precatus amore b sanctorum, vel ipsius animæ bibere, aut alios ad bibendum cogere, vel se aliena precatione ingurgitare; nec plausus, & risus inconditos, & fabulas inanes ibi referre, aut cantare præsumat, aut turpia ioca, vel urso, vel tomaticibus ante se fieri c patiat: nec larvas dæmonum 1 ante se fieri consentiat: quia hoc diabolicum est, & à sacris canonibus prohibetur.

1 Dæmonum] Burchardus addit, quas vulgo Talamasas dicunt.

C. VIII. De eodem. PALEA.

Quando d autem convenierint presbyteri ad aliquod convivium, aliquis e prior illorum, versum ante mensam incipiat, & cibum benedicat; & tunc secundum ordinem sedeat, alter alteri honorem præbentes; & per vices cibum & potum benedicant, & aliquis de illorum clericis aliquid de sancta scriptura legat. Et s post resurrectionem similiter sanctum hymnum dicant ad exemplum g Domini, sicut in cœna fecisse legitur: & sic se contineant omnes presbyteri maxime in talibus locis, ut non vituperetur ministerium illorum.

C. IX. De eodem. PALEA.

Item ex eodem.

Quando b presbyteri per Kalendas simul conveniunt post peractum divinum mysterium i, ad necessariam collationem, non quasi ad plenam refectionem, sed quasi ad prandium, ibi ad tabulas resideant: ne per talia inhonesta convivia se invicem gravent: quia indecens est, & onerosum; sæpè etiam tarde ad ecclesiam redeuntes majus damnum de reprehensione consequuntur, quod h de gravèdine mutua contrahunt, quam lucrum ibi 1 faciant. Nam de huiusmodi conventu Paulus Corinthios m reprehendit, qui inconvenienter cœnam Dominicam manducare conveniebant. Sic & qui ad cœnam Dominicam, id est, ad collationem verbi sub occasione conveniunt, & ex veritate o ventris causa conjunguntur, reprehensibiles coram Deo, & hominibus habentur. Et ideo peractis omnibus, qui voluerint, panem cum charitate in domo fratris sui simul cum fratribus frangant, & singuli singulos bibere faciant; & maxime ultra tertiam vicem poculum non contingant, & sic ad ecclesias redeant.

C. X. Christiani ex symbolis convivio non celebrant.

Item ex concilio Laodicensi, c. 55.

Non oportet ministros altaris, vel quoslibet clericos, aut etiam laicos Christianos ex symbolis [quæ p vulgus comessalia appellat] convivio celebrare.

C. XI. Sacramentum scripturarum lectio sacerdotibus sæpè convivio miscetur.

Item ex concilio Toletano. 3. c. 27.

Pro q reverentia Dei & sacerdotum, id universa sancta constituit synodus, ut (quia solent crebro inensis otiosa fabulæ interponi) in omni sacerdotali convivio lectio divinarum scripturarum miscetur. Per hoc enim & animæ edificantur ad bonum, & fabulæ non necessariæ prohibentur.

a De consue. dist. 5. c. nullus. Burch. l. 2. cap. 161. Ivo p. 6. c. 215. b al. in anno. c al. facere permittat. d Burch. l. 2. cap. 162. Ivo p. 6. c. 213. e decanus, aut aliquis. f Burch. g Matt. 26. h Burch. l. 2. c. 164. Ivo p. 6. cap. 215. i al. ministerium. k Et. l al. cibi. m s. Corin. 11. n al. ingurgitare. o Conc. Aquisgran. c. 83. Rab. in par. c. 27. p Ista sunt addita loco cuiusdam glossæ. q Burch. l. 2. c. 169. Ivo p. 6. cap. 260. Raban. in par. c. 27. Apud Martin. Braca.

C. XII. ¶ De confertis nec convivia facere, nec ante horam dici tertiam clericis comedere licet.

Item ex concilio Martini Papæ, c. 61. & 66.

Non a liceat sacerdotes, vel clericos, sed nec religiosos laicos convivia facere de confertis. ¶ Nec oportet clericos, vel laicos religiosos ante facram horam dici tertiam inire convivia, nec aliquando clericos, nisi hymno dicto, comedere panem, & post cibos gratias auctori Deo referre.

Si ergo laici comestiones damnabiles sunt, multo magis sacerdotibus imputantur ad gehennam. Venter enim pinguis (ut Hieronymus b ait) crassum sensum generat: cum sacerdotalis sensus contra vigil esse debeat, & tenuis: atque ideo edacitatis vitio obnoxii in sacerdotes ungi non debent. Hi enim (ut ait Gregorius in moralibus) qui adhuc vitiorum bello subjacent, nequaquam per predicatorem usum præse magisterio ceterarum debent.

DISTINCTIO XLV.

1 Equitur c (non percussorem.) Non enim oportet episcopum ita esse irascibilem, & perturbati sensus, ut percutiat, qui debet esse patient: sed sequatur eum, qui dorsum posuit ad flagella.

C. I. ¶ Verborum correptione, non verberibus timeri debet episcopus.

Unde Gregorius scribit inam episcopo Constantinopol. lib. 2. epist. 12. al. cap. 91.

Quid autem de episcopis, qui verberibus timeri volunt, canones dicant, bene fraternitas vestra novit. Pastores etenim facti sumus, non percussores: & egregius predicator dicit, e [Argus, obsecra, in te pa in omni patientia & doctrina.] Nova verò atque inaudita est ista predicatio, quæ verberibus exigit fidem.

C. II. ¶ De eodem.

Item in concilio Romano sub Sylvestro, c. 17.

Neminem f quisquam peccantem clericum eade attingat, non presbyter, non diaconus, non episcopus clericum, vel servitorem ecclesie ad eadem perducatur. Sed si ita causa exigit clerici, triduo priveretur honore, ut poenitens redeat ad matrem ecclesiam.

C. III. ¶ Non asperis, sed blandis verbis, ad fidem sunt aliqui provocandi.

Item Gregorius Paschasio episcopo Neapoli. lib. 11. epist. 15.

Qvi sincera intentione extraneos à Christiana religione ad fidem cupiunt rectam perducere, blandimentis non asperitatibus debent studere, ne quorum mentem reddita ad g planum ratio poterat revocare, pellat procul adversitas. Nam quicumque aliter agunt, & eos sub hoc velamine à consueta ritus sui volunt cultura suspendere, suas illi magis, quam Dei causas probantur attendere. ¶ Iudæi b siquidem Neapoli consistentes questi nobis sunt, asserentes, quòd quidam eos à quibusdam feriarum suarum solemnitatibus irracionabiliter nitantur arcere, ne illis sit licitum festivitatum suarum solennia colere, sicut eis nunc usque, & parentibus eorum longis retrò temporibus licuit observare. Quòd si ita se veritas habet, supervacua rei videtur operam dare i. Nam quid utilitatis est, quando, et si contra longum usum fuerint veriti, ad fidem illis, & conversionem nihil proficit? Aut cur Iudæis, qualiter caeremonias suas celere debeant, regulas ponimus, si per hoc eos lucrari non possumus? Agendum ergo est, ut

a Burch. l. 2. c. 165. Ivo part. 6. cap. 216. cap. 66. b Epist. ad Neopolienses. lib. 2. cap. 10. c i. Tim. 3. & ubi gl. ordm. & Anselm. ex Hieron. ad Oceanum. d Io. Diacon. lib. 9. cap. Polyc. lib. 4. tit. 9. e 2. Tim. 4. f Nemo. orig. g al. plane. h Ivo part. 3. cap. 129. i al. adhibere.

ratione potius, & mansuetudine provocati, se qui nos velint, non fugere: ut eos, ex eorum codicibus ostendentes, que dicimus, ad sinum matris ecclesie Deo possumus adjuvante convertere. Itaque fraternitas tua eos monitis quidem, prout poterit, Deo adjuvante, ad convertendum accendat, & de suis illis solemnitatibus inquietari denique non permittat: sed omnes festivitates, feriasque suas, sicut hætenus tam ipsi, quam parentes eorum per longa colentes retrò tempora tenuerunt, liberam habeant observandi, celebrandiq; licentiam.

C. IIII. ¶ Non severitate, sed benevolentia subditos prelati corrigantur.

Item Gregorius IIII. in epistola episcopi per Galliam, & Germaniam constituta.

Licet a plerumque accidat in sacerdotibus, quæ sunt reprehendenda, plus tamen erga corrigendos agat benevolentia, quam severitas; plus cohortatio, quam comminatio b; plus charitas, quam potestas: cum nemo nostrum sine reprehensione, aut sine peccato vivat. Nam si Dominus c statim post trinitam negationem beatorum Petrum Apostolum præceptorem nostrum judicasset, non tantum ex eo fructus, sicut fecit, recepsisset. Expectandi ergo, atque corrigendi magis sunt rectores ecclesie, quam statim iudicandi: cum majora negotia, & difficiliore causarum exitus, sanctorum patrum canonis spiritu Dei conditi, & totius mundi reverentia consecrati, jubeant sub nostræ sententiae expectatione suspendi, nostroque moderamine finire. Unde necesse est hæc, & alia ecclesiastica quæque negotia post multorum experimenta causarum sollicitas perspicere d, & diligentius præcaveri: quatenus per spiritum charitatis & pacis omnes materies scandalorum, & presumptivorum invidiorum i atque oppressio simplicium statum ecclesie Domini auferantur. Et sicut non vult quæquam fratrum se aliorum iudicio prægravari, ita non audeat alii inferre, quod sibi non vult fieri. Iudici non sunt cogendi ad fidem, quam tamen si inviti susceperint, cogendi sunt retinere.

i ¶ Invidiorum] In epistola Gregorii IIII. (quæ est in synodico memorato codice bibliothecæ Dominicanæ,) & ab aliquo vetustiori exemplaribus Gratiani legitur, Iudæorum.

C. V. ¶ Sicut non sunt Iudæi ad fidem cogendi, ita nec conversi ab ea recedere permittuntur.

Unde in concilio Toletano 4. c. 36. statutum est.

DE e Iudæis autem præcipit sancta synodus, nemini deinceps ad credendum vim inferri. [Cui f enim vult Deus, misereatur, & quem vult, inducat.] Non enim tales inviti salvandi sunt, sed volentes, ut integra sit forma justitiæ. Sicut enim homo proprii arbitrii voluntate serpenti obediens perit, sic vocante se gratia Dei propriæ conversionis homo quisque credendi salvatur. Ergo non vi, sed liberi arbitrii facultate convertantur, iudicandi sunt, non potius impellendi. Qui autem jam pridem ad Christianitatem coacti sunt venire (sicut factum est temporibus religiosissimi principis Sisebuti) quia jam constat eos sacramentis divinis lociati baptismi gratiam susceperisse, & christinate uncti esse, & corporis, & sanguinis Domini extitisse participes, oportet, ut fidem, quam etiam vi, vel necessitate susceperunt, tenere cogantur, ne nomen Domini blasphemetur, & fides, quam susceperunt, vilis, & contemptibilis habeatur.

a Infra ea. cap. licet. Ivo part. 5. cap. 262. b al. comminatio. c Math. 26. d proficit. orig. e Burch. lib. 2. cap. 77. Ivo part. 3. cap. 276. & part. 3. cap. 34. Panorm. lib. 1. cap. 170. f Rom. 10.

